

Kedves Barátaim, kedves ünneplő közösség!

Megtisztelőnek tartom a felkérést, hogy a hollandiai magyar bálon, amelyet az 1848-as szabadságharc emlékére 1921-től, a Hungária Club fennállásától kezdve évről évre megrendeznek, én, a Hollandiai Mikes Kelemen Kör elnöke, emlékezhessenek meg erről az eseményről. Köszönöm. Előre bocsátom, hogy nem vagyok a szavak embere és a felkérésben is nyomatékosították, hogy ne húzzam hosszúra a beszédemet, mert a gyomrok korognak. Remélem ez megnyugtató sokatok számára.

Nemrég látogattam meg kedves magyar barátomat, akinek holland származású felesége azt kérdezte tőlem, mikor meséltem, hogy itt fogok beszélni, hogy mi magyarok miért mindig a tragédiáinkból csinálunk nemzeti ünnepet? Igen, ez elgondolkodtató. Ezt csak egy olyan ember kérdezheti, aki olyan nemzetnek a tagja, amelyik évtizedekig szabadon élhetett. Szabadságának persze más népekre nézve ára van. De mi, a magyar nemzet, még nem ismertük meg igazán a szabadságot, a függetlenséget. Nekünk Közép Európában a tragédia jutott. Nekünk a vérünkben, történelmünkben, családi emlékeinkben, iskolai tanulmányainkban benne van a tragédia, azért, mert sosincs vége. 1848 azért eleven még mindig, mert szabadságát nem vívta ki, pedig karnyújtásnyira volt.

Emlékszem, mi otthon sokat beszélgettünk a konyhaasztalnál népünk tragédiáiról, a nagy vasárnapi ebéd utáni viták során próbáltuk megérteni, nálunk miért mindig haláluk után lesznek hősök a hősök. Miért szobrot állítunk Gábor Áronnak és nem akkor állunk mellé, mikor nemzetként tehetnénk egy lépést. Miért nem ismerjük fel a Gábor Áronokat akkor, mikor köztünk vannak? Miért azt énekeljük katonadalunkban: Kossuth Lajos azt üzenete, elfogyott a regimentje. HA MÉG EGYSZER azt üzeni, mindenkinek el kell menni. Éljen a magyar szabadság, éljen a haza. Miért ez a HA MÉG EGYSZER? De azért éljen a magyar szabadság és a haza.

A szabadságharc leverése óriási vérvesztéssel járt. Nemzetünk krémjét végezték ki, üldözték el, vesztette életét a csatatéren, vagy bujdosni kényszerült. És ezt nem lehetett, nem szabadott feldolgozni, ez a seb megmaradt a nemzet testén. Jött a kiegyezés, fejlődésnek indult az ország, de közben fekélyesedett a seb. A művészetekben, építészetben, irodalomban, képzőművészetekben a sorok között végig ott volt a szabadság elvesztése miatt érzett fájdalom. Gondoljunk csak Hollósy Simon Rákóczi-induló című festményére (megtekinthető a Nemzeti Galériában), amelyet 1899-ben festett, ötven évvel a forradalom véres és igazságtalan leverése után. Hollósyt mint nagybányai plain air festőt ismerjük, de ez a képe messze túlmutat korán, annyira expresszív és drámai. Következzen egy idézet Németh Lajos képelemzéséből. 'A Rákóczi induló nem a megszokott értelemben vett történelmi kép, bár mondhatjuk annak is, mert kora történelmének a legigazabb konfliktusát sűríti magába. Az elnyomott magyar népben szüntelenül benne élő forradalmi vágyat akarta Hollósy a képébe sűríteni, s alakjait is kora típusaiból faragta ki. Benne kavarg ezekben az alakokban '48-49 kiirthatatlan élménye, de felcsillan a képen, s ezzel lép túl Hollósy a nagybányai művészek osztálykorlátain, a kilencvenes évek agrárszocialista forrongásainak a tüze is' írja Németh Lajos.

Ez a forradalmi tűz pislákol, majd újra és újra lángra pattant. És minden lángba borulás után, mikor már annyira közel kerültünk a célhoz, mindig egyedül maradtunk, vérbe fojtva. És minden alkalommal a harctéren vesztett hősök mellett elvesztettünk százezreket a diaszpórának. Jómagam is megéltem egy forradalmat 1989-ben Kolozsváron. És mennyire érdekes, hogy, bár ezt nem fojtották el, mert másképp állt a nemzetközi politikai érdekszféra mint 56-ban, mégis 'elveszett', 'ellopták'. És utána ugyanúgy elindult a polémia, hogy minek nevezzük a 89-es eseményeket? A szónak ereje van és a leírt szónak még inkább, mert az marad fenn, az adódik tovább. Éppen ezért, nevezzük nevén a

dolgokat, nevezzük kitartóan szabadságharcnak, és ne várjuk meg, hogy Kossuth kétszer üzenjen: menjünk, ha hív a haza!

Asszonyként pedig mindig érdekelt az asszonyok szerepe is az eseményekben, a szabadságharcban. Az asszonyok óriási szerepet játszottak és még nagyobb szerepet szerettek volna játszani a szabadságharcban. Ott voltak biztos háttérként, ott voltak harcosként férfiruhában, ott voltak ápolóként, mosónőként, szakácsként, markotányosként és kémként a fronton a sereg mellett: Kossuth Zsuzsanna főápolónő, Lebstück Mária főhadnagy, Bányai Júlia kémnő, Pfiffner Paulina honvédhadnagy, Szendrey Júlia, hogy csak egy pár nevet említsek.

Ismerjük fel egymás erejét, fogadjuk el egymás bajtársi hozzáállását és segítségét, legyen a cél közös. Adja isten, hogy népünk tragédiájának, a magyar szabadságharc évszázadainak (ahogy Faludy György fogalmaz) vége legyen, hogy mi vagy gyermekeink is naivan feltehessük a kérdést, hogy miért mindig tragédiáinkat ünnepeljük. Legyen a folyamatos harc helyett Béke, Szabadság és Egyetértés!

Éljen a magyar szabadság, éljen a haza!

Köszönöm.

Jó étvágyat kívánok!